

PRETTO in OSTALI v. ITALIJA

(Eur. Court H.R., 8. 12. 1983, Series A no. 71)

Rodolfo Pretto, italijanski državljan, je več kot štirideset let s člani svoje družine obdeloval zemljo v Villaganzerla Castegnaro (Vicenza). Pretto je bil zakupnik zemljišča. Leta 1971 je lastnik zemljišča podpisal predpogodbo o prodaji zemljišča z gospodom S., in o tem obvestil Pretta. Pretto je o uveljavljanju svoje predkupne pravice, ki mu je pripadala po zakonu št. 590, lastnika obvestil dne 26. maja 1965. Kljub temu je lastnik prodal zemljišče svaku gospoda S. po ceni, dogovorjeni v predpogodbi, to je 27 milijonov lir. Dne 24. septembra 1971 je Pretto na podlagi imenovanega zakona na regionalnem sodišču v Vicenzi vložil civilno tožbo za prodajo zemljišča s strani novega lastnika. Sodba v prid Pretta je bila izdana 21. marca 1973. Beneško prizivno sodišče, na katero se je pritožil toženi, je 8. oktobra 1974 izpodbijano sodbo spremenilo. Pritožba glede pravnih vprašanj, vložena s strani Pretta 12. februarja 1975, je bila na kasacijskem sodišču 19. oktobra 1976 zavrnjena. Celotna tožba je bila za javnost objavljena 5. februarja 1977 v sodnem registru.

V svoji pritožbi, vloženi 25. julija 1977 na Komisijo, so Pretto in ostali navajali kršitev 1. odst. 6. člena Konvencije, ker zadeva ni bila obravnavana v razumnem roku ter sodba kasacijskega sodišča ni bila izrečena na javni glavni obravnavi.

Sodba z dne 8. decembra 1983

Sodišče je poudarilo, da javnost postopkov, zagotovljena v 6. členu Konvencije, varuje stranke pred tajnimi sodišči, nad katerimi nadzor javnosti ne bi bil mogoč. S tem se na podlagi 1. odst. 6. člena Konvencije doseže, da se zagotovi tako pravično sojenje kot zaupanje v nižja in višja sodišča. Čeprav so se vse države članice Sveta Evrope zavezale k načelu javnosti v postopkih, pa njihovi pravosodni sistemi in praksa kažejo na raznolikost načinov in meja pri uveljavljanju tega načela. Glede na načelo javnosti iz 1. odst. 6. čl. Konvencije je bil formalni vidik zadeve drugotnega pomena.

Sodišče je opozorilo na dejstvo, da imajo mnoge države članice Sveta Evrope poleg ustne razglasitve tudi dolgo tradicijo uporabe drugih sredstev za doseg javnosti sodbe. Sodišče je bilo mnenja, da avtorji Konvencije niso prezrli tega dejstva in zato ni moglo sprejeti dobesedne interpretacije 1. odst. 6. čl. Konvencije: način dosega javnosti sodbe po domačem pravu države mora biti ocenjen glede na posebnosti obravnavanih postopkov in v zvezi z namenom in pomenom 1. odst. 6. čl. Konvencije.

Potrebno je oceniti celoto postopkov v italijanskem pravnem sistemu in vlogo kasacijskega sodišča v njem. Njegovo vlogo je potrebno omejiti na revizijo odločitev prizivnega sodišča. Kasacijsko sodišče lahko pritožbo zavrne ali pa sodbo prizivnega sodišča razveljavi in vrne zadevo v ponovno sojenje. Kasacijsko sodišče je po javni obravnavi zavrnilo pritožbo in zato je sodba beneškega prizivnega sodišča postala dokončna; njene posledice za Pretta se tako niso nič spremenile. Čeprav sodba kasacijskega sodišča ni bila razglašena javno, bi lahko kdorkoli prišel do kopije sodbe s prošnjo na registru tega sodišča. Zato je sodišče soglasno odločilo, da dejstvo, da sodbe kasacijskega sodišča niso razglasili javno, ni v nasprotju s 1. odst. 6. člena Konvencije.

Sodišče je nadalje odločalo o načelu odločanja v razumnem roku. Relevantno obdobje je začelo teči šele s prvim avgustom 1973, ko je začela veljati italijanska izjava o priznavanju pristojnosti Komisije. Zadnji dan postopkov je bil 5. februar 1977, dan, ko je sodišče objavilo svojo sodbo v registru. Tako je obdobje, ki pride v poštev, tri leta, šest mesecev in pet dni. Sodišče je ocenilo razumnost dolžine postopkov glede na kriterije, postavljene v sodni praksi Sodišča. Glede zahtevnosti primera je ugotovilo, da dejstva sicer niso bila sporna, so pa prerasla v dokaj zapleteno pravno vprašanje. Glede Prettovega ravnanja je Sodišče ugotovilo, da je časovne roke, kot jih določa italijansko pravo, zmeraj upošteval in da ni rokov nikoli zamudil. Čeprav mu ne bi mogli pripisati krivde, je bil vseeno odgovoren za določeno podaljšanje postopkov. Kar pa se tiče ravnanja pravosodnih organov, je bilo Sodišče mnenja, da bi se določenim zastojem verjetno lahko izognili, vendar pa ti zastoji niso bili tako resni, da bi lahko govorili o nerazumni dolžini postopkov. Tako je Sodišče odločilo, da 1. odst. 6. člena Konvencije glede „razumnega roka“ ni bil prekršen.